

Raqs wa Risala

Elektronisch buikdansvakblad voor Nederland en Vlaanderen

Jaargang 1, nummer 5, september 2008

Colofon

Raqs wa Risala verschijnt 6 keer per jaar, op de eerste van de maanden januari, maart, mei, juli, september en november. Het blad wordt kosteloos per e-mail verstuurd aan abonnees en gepubliceerd op <http://buikdansen.web-log.nl>.

Aanmelden als abonnee kan door een bericht met als onderwerp 'abonnement' te sturen naar buikdans@startpagina.nl.

Redactie: Judith Scheepstra
Vormgeving advies: Rosanne Pouw

Aan dit nummer werkten mee:
Peter Verzijl, Rosanne Pouw,
Suzanne Roelofs, Laudie
Vrancken, John Wesseling.

De **deadline voor nummer 6 is 22 oktober 2008**. Uw artikelen en items voor de agenda kunt u sturen naar buikdans@startpagina.nl. De redactie beslist of een artikel wordt geplaatst.

Het copyright van het materiaal in dit blad berust bij de auteurs. Dat betekent, dat niets uit het blad mag worden veeleenvoudigd of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Het in zijn geheel doormailen van het pdf bestand en het maken van printjes voor eigen gebruik zijn toegestaan.

Voorwoord

Of je de afgelopen zomer nu goed of slecht vond, hij is voorbij. Het nieuwe dansseizoen gaat beginnen. Met nieuwe lessen en nieuwe voorstellingen. De agenda staat er vol mee in dit nieuwe nummer van Raqs wa Risala.

Danseres Ahlem (Laudie Vrancken) deelt met ons haar uitgebreide ervaring met het aanvragen van subsidies voor buikdansvoorstellingen. Experimenteren mag, maar je moet wel precies kunnen vertellen waar het naar toe gaat. Peter Verzijl interviewde Linda-Dilara, die op haar negende de buikdans leerde kennen, waardoor haar wereld veranderde. Ook woonde Peter twee interessante workshops van Na'ima bij over ritmes, lyriek en gevoel in de oriëntaalse muziek.

Cairo is het Mekka voor alle buikdanseressen. In een eerder nummer van dit blad schreef Karin van Nieuwkerk al over hoe het is om daar als danseres te werken. In dit nummer een artikel over de Egyptische danseressen die ondanks alle tegenwerking zelfs wereldwijd naam hebben gemaakt.

Verder opnieuw aandacht voor ons elektronische visitekaartje. Hoe zorg je ervoor dat nieuwe leerlingen en toekomstig publiek de informatie vinden die ze zoeken en die jij wilt dat ze vinden, en later nog eens terugkomen?

Veel leesplezier!

De redactie

Onze auteurs

Judith Scheepstra

Judith Scheepstra heeft 10 jaar geleden haar hart verpand aan de oriëntaalse dans. Als amateur danseres is zij regelmatig te zien op het podium en op locatie. In 2002 startte ze met de website www.buikdans.startpagina.nl. Daarnaast is Judith al ruim 20 jaar journalist. Als zodanig was zij redacteur van onder andere het Tijdschrift Vrouwen en Informatica en schreef zij voor Psychologie Magazine en Medisch Nieuws. In Raqs wa Risala komen beide passies voor het eerst samen.

Peter Verzijl

Peter Verzijl (www.farouq.nl) maakte begin 1989 kennis met de oriëntaalse dans. Hij behoort tot het handjevol mannen in Nederland dat zich met deze dans bezighoudt en treedt op onder de naam Farouq. Sinds 1993 geeft hij lessen en workshops en sinds 2003 is hij een van de docenten van de Verdiepingscursus, een landelijke cursus voor gevorderde danseressen en leraressen die meer verdieping in hun dans en lesgeven nastreven. Van 1990 tot 2002 schreef hij in het buikdansblad 'Navel' vooral recensies, interviews en artikelen over de achtergronden van de oriëntaalse dans.

Rosanne Pouw

Rosanne Pouw begon in 1999 met buikdansen en vanaf 2006 geeft zij onder de naam Kyria (www.buikdansereskyria.com) buikdanslessen en optredens. Naast de lessen bij onder anderen Farouq, Leila en Yazila volgde ze ook de Verdiepingscursus. Daarnaast heeft zij zich gespecialiseerd in het maken van kostuums. Op haar website www.kyriascloset.com vind je informatie en tips over buikdansen en kostuums. Een aantal artikelen op de site werd eerder gepubliceerd in de Navel of in Raqs wa Risala.

Laudie Vrancken

Laudie, wellicht beter bekend onder haar dansnaam 'Ahlem' (oftewel 'dromen'), raakte eind jaren tachtig in de ban van de oriëntaalse dans. Ahlem studeerde lichamelijke opvoeding en antropologie en begon na wekelijkse lessen, vele workshops en uiteenlopende optreedervaringen in 1997 met lesgeven. Sinds 2007 is zij een van de vaste docenten van de landelijke Verdiepingscursus voor oriëntaalse dans. Zij schreef eerder artikelen voor de Navel, organiseert dansreizen en maakt voorstellingen met amateurs en professionals, waaronder de Dalla Diva's (www.buikdans.nl) en Yousri. Brede erkenning voor de oriëntaalse dans als podiumkunst is op dit moment haar belangrijkste drijfveer.

Suzanne Roelofs

Suzanne Roelofs is de oprichtster van één van de belangrijkste Nederlandse websites op het gebied van buikdansen: www.bellydancing.nl. Deze website vormt de basis voor de agenda in dit blad. Zelf begon Suzanne in 1997 met oriëntaalse dans. Via verschillende docenten in binnen- en buitenland heeft zij zich in de Egyptische en Turkse stijl verdiept. Zij geeft lessen en workshops en was enige tijd medeorganisator van oriëntaalse swingavonden in Groningen.

De kunst als rode draad

Linda-Dilara (Linda Zeelig) uit Amsterdam is een van die danseressen die al lang bezig zijn, niet hoog van de toren blazen maar wel een hoog niveau hebben. Tijdens een workshop 9/8 die Peter Verzijl onlangs voor haar organiseerde was hij niet alleen onder de indruk van haar danstalent maar ook van haar didactische kwaliteiten. Hoog tijd dus om eens het spotlight op deze danseres te richten!

Gelijk gefascineerd

"Ik vind buikdans interessant, omdat het een zeer gevarieerde dansvorm is. Je gebruikt echt je hele lichaam; van de voeten tot aan je hoofd en je haar. Sierlijkheid, subtiliteit en kracht worden bijeengebracht tot een geheel. Dat maakt de buikdans zo spannend".

Foto: © Steve Fritsche

"Als 9-jarig meisje kwam ik voor het eerst in aanraking met buikdans. Met de familie zaten we in een Turks restaurant te eten, toen er ineens een buikdanseres op kwam. De andere familieleden reageerden enigszins gegeneerd, maar ik was gelijk gefascineerd. Ze kon van alles aan haar lichaam laten bewegen en ik was behoorlijk onder de indruk van haar "woestheid". En dan had ze ook nog zo'n pimpelpaars kostuum aan met gouden plateauzolen (het was in de jaren '70!) en van die wilde zwarte haren, prachtig! Of ze echt goed was weet ik niet, maar ik was wel onder de indruk. Ik wilde ook buikdanseres worden.

Maar er gingen een flink aantal jaren overheen voordat ik mijn eerste buikdansles zou krijgen".

Genetische invloed

"Een paar jaar later kreeg ik les van de veel te vroeg overleden Ciga Despotovic. Van hem leerde ik dansen uit het voormalige Joegoslavië, waaronder ook een aantal zigeunerdanses. Deze hadden een heel eigen sfeer en vaak raakvlakken met de buikdans, wat mij erg aansprak. De Cocek wordt bijvoorbeeld op het 9/8 ritme gedanst, net als de Turkse zigeunerdans. Ook qua bewegingen zijn er overeenkomsten. De workshops met Catherine Ruillet waren dan ook een grote openbaring; wat een heerlijke speelse manier van dansen! Het paste prima bij mijn eigen temperament. Zou dat dan toch de genetische invloed zijn van mijn overgrootvader? Die was immers zigeuner".

Geleerd uit vele disciplines

"Niet alleen buikdansdocenten zijn belangrijk geweest voor mijn ontwikkeling. Nu nog steeds word ik geïnspireerd door mensen uit verschillende disciplines. Ik ben van mening dat je van iedere goede docent, ongeacht welke discipline, bewust of onbewust wel iets overneemt".

"Als tiener kreeg ik les van Ria van der Mark, voormalig danseres bij het Internationaal Folkloristisch Danstheater (IFD). Zij leerde mij veel over presentatie en "stage presence". Dunya was mijn eerste buikdansdocent die van grote invloed was op mijn techniek. Maaïke Prust heeft mij veel geleerd over nuances in bewegingen en hoe je op een mooie manier kunt "navelgooien" in de 9/8. En dan is er nog het gevoel van drama van Rana Miras. Op de kunstacademie heb ik veel geleerd van didactiek. Maar ook mijn pilatesdocente Ellen Meijer is van groot belang voor mijn huidige manier van bewegen. Ik heb lange tijd met ernstige rugklachten rondgelopen en Ellen, zelf ook danseres, heeft mij met veel liefde en aandacht een andere manier van dansen en bewegen aangeleerd. Ik ben in principe fysiek tot meer in staat als vroeger. Van Jan Knoppers heb ik les gehad in onder andere Aziatische dans. Hij heeft voor mij een nieuwe

deur geopend om verschillende stijlen met elkaar te fuseren”.

Tanit Tribal

“Vergeleken met een aantal jaren geleden is er in Nederland op het gebied van buikdansstijlen veel meer te beleven. Dat vind ik een goede zaak. Vroeger had je vooral de Egyptische stijlen. Dan had je ook nog Turks, maar dat werd – tot mijn grote verdriet - al snel afgedaan als ordinair. Eigenlijk is de slechte reputatie van de Turkse danseressen hier debet aan. Vooral de wat oudere Turkse stijl is bijzonder mooi, mits goed gedanst natuurlijk. Daar is men gelukkig een beetje op teruggekomen”.

“De laatste 4 jaar, onder invloed van de Bellydance Superstars, hebben fusiéstijlen zoals American Tribal Style (ATS) en Tribal Fusion in Nederland voet aan de grond gekregen. Vooral Tribal Fusion en daaruit voortvloeiende stijlen worden steeds meer beoefend. Het gevaar bestaat daardoor dat iedereen op elkaar gaat lijken, hoewel er gelukkig ook nog danseressen zijn die een eigen stempel op hun dans drukken. Aan ATS wordt helaas relatief weinig aandacht besteed. Dat vind ik jammer. Misschien is het niet trendy genoeg? Zelf maak ik samen met Leila, die al zo'n 10 jaar bezig is met ATS, en Zafira deel uit van Tanit Tribal. Wij fuseren ook stijlen en schuwen het experiment niet, maar blijven ook trouw aan de oude stijl. Hierdoor hebben we toch een heel eigen gezicht”.

Buikdansbond

“Wat ik ook jammer vind, is dat er door de invloeden vanuit Amerika, voorbij gegaan wordt aan het feit dat er ook goede docenten dichter bij huis zijn, bijvoorbeeld in Nederland. Een goede ontwikkeling vind ik de oprichting van de Buikdansbond Nederland (BBN). Het is goed dat er zoiets als een centraal aanspreekpunt komt dat probeert oplossingen en antwoorden te vinden op problemen en vragen waar de meeste buikdanseressen mee rondlopen. Misschien kan het de kwaliteit van buikdansend Nederland verhogen. Nog te vaak beginnen mensen zonder ook maar enige kennis te hebben, met het geven van lessen. Dit is absoluut niet goed voor het niveau van de buikdans. Daar komt nog bij dat als je dansles geeft je ook verantwoordelijk bent voor andermans lichaam. Dus enige kennis van anatomie is wel handig”.

Een uitspraak doen in de dans

“In mijn eigen lessen probeer ik aan een goede houding van mijn leerlingen te werken. Maar nog belangrijker is het plezier van de

schoonheid van de dans over te brengen. Ik probeer de leerlingen ook een “uitspraak” te laten doen in de dans. Waarom hier staccato, daar vloeiend en wanneer een pauze? Het is belangrijk om niet alles met dezelfde saus te overgieten en maar door te blijven galopperen. Dit maakt het voor de toeschouwer ook boeiend om te blijven kijken. Daarnaast is het belangrijk dat leerlingen vertrouwd worden met maatsoorten en dansstijlen. Op deze manier is de leerling zeker van haar zaak en danst, of het nu om een feestje of een optreden gaat, op haar eigen niveau de sterren van de hemel. Deze aspecten zijn ook van belang in mijn eigen optredens”.

Mengen van stijlen

“Naast buikdansen ben ik ook geïnteresseerd in andere dansstijlen. Als kind ben ik begonnen met volksdansen. Op dit moment ben ik veel bezig met andere vormen van werelddans, vooral uit Azië, maar ik heb ook een aantal leuke dingen uit Oceanië geleerd. In heel Azië komen mooie lyrische vrouwendansen voor, die heel goed te combineren zijn met buikdans en ATS. Ik ben altijd al een grote fan geweest van sierlijke, lyrische vrouwendansen. Ooit had ik met een vriendinnetje dat bij het IFD danste, het wilde plan opgevat om in Oezbekistan te gaan studeren. Helaas is dat bij een plan gebleven. Maar elementen uit sjamanistische

dansen en Bollywood zijn heel bruikbaar. En een potje Streetdance op zijn tijd is ook niet te versmaden. De stijl heet Oriental Worlddance Fusion. Ik weet niet waarom, maar ik heb nu eenmaal die enorme behoefte om diverse stijlen met elkaar te mengen. Dus zit er niets anders op dan die honger te stillen. Wel belangrijk is dat je weet wat je bron is en dat je bekend bent met de stijlkenmerken. Anders heeft mixen geen enkele zin. Wat dat betreft kan ik een enorme mierenn**ker zijn!

In mijn dansgroep Exotica a Go Go weten ze daar alles van. We zijn bezig met een repertoire maar we hebben nog niet zo veel dansen, want ik loop altijd vreselijk te zeuren over de stijl. Die hand moet zus, die voet moet zo.... De ervaring leert dat bewegingen door een andere danser ineens een heel ander leven kunnen gaan leiden. Totaal anders dan de choreograaf bedoeld heeft. Dan moet er gelijk ingegrepen worden. In dat opzicht kent kunst geen democratie. Door vast te houden aan bepaalde stijlkenmerken houdt de dans zijn kracht. Vandaar dat ik van de meiden de bijnaam "Dans Goebbels" gekregen heb. Dat neemt niet weg dat ik open sta voor suggesties. Maar ik heb altijd het laatste woord".

Rode draad

"Kunstzinnige studies en beroepen lopen als een rode draad door mijn leven. Als kind was ik al bezig met dansen en tekenen. Ik wilde naar de lerarenopleiding van de dansacademie

in Rotterdam, maar kwam door mijn rug niet door de audities. Toen heb ik een aantal jaren op de kunstacademie in Utrecht gezeten; ook weer de lerarenopleiding. Daarna ben ik een allround visagistenopleiding gaan volgen. Hierdoor moest ik vaak zowel styling als visagie als een geheel doen. Daarnaast heb ik altijd danslessen gevolgd. Het is toch mijn grootste passie".

Een toekomst met dans

"Op dit moment werk ik als verkoopster en make-up adviseur voor een groot cosmeticabedrijf en train ik mijn collega's in de winkel. Alle kennis die ik in de loop der jaren heb opgedaan komt nu samen. Ik heb een flinke didactische ondergrond om les te kunnen geven en ik ben mijn eigen visagist en stylist. Als je gaat optreden zijn je make-up en je haar net zo belangrijk als je kostuum. Ik bedenk ook de kostuums van de dansgroep. Daar heb ik ook vastomlijnde ideeën over en dat maakt het leven niet altijd even eenvoudig".

Wat ligt er in de toekomst? "Ik wil me opgeven voor de kaderopleiding in Rotterdam. In augustus ga ik solliciteren als dansdocent bij een dansproject voor jongeren. Ik ben ook weer gevraagd voor een Balkanbeat cursus bij een volksdansschool. Dan zijn er nog mijn reguliere lessen. Tja, een toekomst met dans dus!"

Peter Verzijl

🌿 Voorstellingen maken, met en zonder subsidie 🌿

Buikdansvoorstellingen ontstaan niet vanzelf. Daarvoor is een behoorlijke inspanning nodig, maar uiteindelijk komt de dans daarin het best tot haar recht. Tussen restauranttafels en dronken feestgangers of op een buitenpodium is het toch altijd een beetje behelpen. Is het de moeite waard om subsidie aan te vragen of sponsoring te zoeken, of is er iets voor te zeggen om het zoveel mogelijk in eigen beheer en dus op eigen risico te organiseren? Laudie Vrancken (Ahlem) is nu zelf even subsidiemoe, maar beveelt haar collega danseressen en dansers aan om de sprong in het diepe te maken.

Scène uit *Maktoub...*?

Bijna iedereen die gegrepen wordt door het virus van de oriëntaalse dans gaat min of meer door dezelfde fasen heen. Op basis van mijn eigen ervaringen en die van anderen heb ik er tien kunnen onderscheiden. Niet iedereen zal alle fasen hebben doorlopen of wellicht dingen in een andere volgorde hebben gedaan, maar ik denk dat veel danseressen zichzelf en anderen hierin zullen herkennen.

Fase 1: Je gaat op les en je voelt je lekker bij de bewegingen, je vindt de muziek mooi en je voelt je prettig bij de sfeer: het doet je goed.

Fase 2: Je ontdekt dat er meer is dan alleen de les. Je gaat je steeds verder interesseren voor de wereld van de buikdans en ontdekt (via Internet) danseressen in restaurants, dansfeesten, dansworkshops, dansreizen en winkels waar je kleding en muziek kunt kopen.

Fase 3: Je wordt door je docent overgehaald om een keer mee te doen aan een presentatie (in mijn geval) of je krijgt zelf zin om te laten zien wat je geleerd hebt; je doet er een schepje bovenop door veel te oefenen en zorgt voor een mooie outfit. Je doet extra je best op je performance.

Fase 4: Je gaat lessen en workshops volgen bij andere docenten en langzaam ontdek je de rijkdom van alles dat in en rondom de dans een rol speelt.

Fase 5: Je gaat steeds meer optreden onder leiding van je docent, alleen of met je dansvriendinnen, je investeert steeds meer in de dans en besteedt er steeds meer tijd aan.

Fase 6: Je gaat optredens verzorgen, solo of met je groepje op feesten, partijen, evenementen en bijvoorbeeld in restaurants.

Het verdiende geld investeer je weer in workshops, kostuums, muziek, dvd's en reizen. Langzamerhand kom je thuis ruimte tekort en is dans in al zijn facetten onderdeel van je leven geworden. Sommigen gaan (al dan niet na het volgen van een verdiepingscursus) lesgeven.

Fase 7: Je gaat steeds verder in je zoektocht en je gaat lessen volgen in het buitenland, je gaat boeken lezen over de dans en de culturen waar de dans uit voortkomt, je probeert alles in buikdansland te volgen.

Fase 8: Ergens onderweg kom je tot de ontdekking dat de dans waar jij je aan hebt overgegeven niet door iedereen begrepen wordt en je begint je daaraan te storen, evenals het feit dat je als danseres in veel gevallen geacht wordt te entertainen ... hoe serieuzer je zelf wordt hoe, meer het je gaat opvallen dat de clichés hardnekkig zijn en dat de waardering voor de dans als kunstvorm laag is.

Fase 9: Je wilt meer erkenning en je gaat op zoek naar manieren om die te krijgen, door bijvoorbeeld voorstellingen te maken die verder gaan dan een serie dansjes achter elkaar. Je verdiept je verder in het bewegingsmateriaal, achtergronden en artistieke en je probeert met al je vakmanschap originele stukken te presenteren waarvan je hoopt dat een bredere groep dan de kleine buikdanskring er de kunst van gaat inzien ... Dit is echter van alle fasen de meest ingewikkelde en de meest veeleisende. Niet iedereen heeft die behoefte en hoe iemand daar invulling aan kan of wil geven verschilt per persoon.

Fase 10: Je komt tot de ontdekking dat het ontwikkelen van een bepaalde artistieke kwaliteit gepaard gaat met behoorlijke kosten en je gaat op zoek naar mogelijkheden om je ideeën gefinancierd te krijgen.

Zoals gezegd, niet iedereen zal zich precies in het bovenstaande herkennen, maar dansers die al wat langer met de dans bezig zijn zullen ongetwijfeld een aantal fasen hebben doorgemaakt. Op een gegeven moment wordt de dans in al haar facetten een onlosmakelijk deel van je leven. In vergelijking met twintig jaar terug zijn de mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen legio. Behalve Internet met onder andere YouTube, de beschikbaarheid van muziek, dvd's, kostuums, boeken, etc, zijn er diverse verdiepingsmogelijkheden en vindt er een verdergaande vorm van

professionalisering plaats. Zo wordt er momenteel een buikdansbond opgericht én zijn er steeds meer makers (docenten / choreografen) die avondvullende voorstellingen in het theater maken.

Hoe het begon

In mijn geval begon het na een kleine aanloop pas echt toen we met dansgroep Zagroeda in 1997 een festival (zonder subsidie) organiseerden. Drie avonden voorstellingen, workshops, een bazaar en een lezing. Het was een enorm succes; het aantal bezoekers paste niet in het toenmalige theater van het Volksbuurtmuseum. Na het vele werk bleef er, behalve het gebruikelijke percentage voor het organiseren van de workshops, niets over. Een jaar later organiseerden we een iets kleiner evenement met workshops en een voorstelling en al weer was het heel veel werk met net geen verlies. Je gaat je dan afvragen hoe het anders kan. Niet om er rijk van te worden, maar de kans op verlies is aanwezig en dat maakt de onderneming riskant. Daarbij is het leuk als je een kleine winst weer kunt investeren in je passie.

In mijn zoektocht ontdekte ik subsidiemogelijkheden, maar begreep ook dat het niet eenvoudig zou zijn om daar aanspraak op te maken. Omdat de culturele sector me steeds meer interesseerde en paste in mijn zoektocht, gaf ik mijn vaste baan op en ging

werken bij het adviesbureau culturele diversiteit (ABCD) voor kunst en cultuur in Den Haag. Daar leerde ik via mijn werk meer over de subsidiemogelijkheden en de wijze van aanvragen. In diezelfde periode vroeg het Koorenhuis (Centrum voor kunst en cultuur in Den Haag) aan Karin van der Knoop (Lady Moonlight) en mij of wij wilden proberen voorstellingen te maken met (ver)gevorderde leerlingen. Voordeel van een voorstelling maken binnen een dergelijk centrum is, dat alle bijkomende zaken als licht- en geluidstechniek, de beschikbaarheid van een zaal, een klein decor- en kostuumbudget en publiciteit en de kaartverkoop voor een groot deel worden geregeld, waardoor je je kunt concentreren op de voorstelling zelf. Voor die tijd had ik al minivoorstellingen gemaakt met leerlingen en met Zaghroeda, maar een hele voorstelling is dan opeens andere koek.

Lichtontwerp een eye-opener

Al doende leert men. De eerste keer bedacht ik heel veel zelf, zat eindeloos bewegingen, pasjes en combinaties te bedenken voor de groep en paste dansen, die door leerlingen zelf gemaakt werden, in binnen een soort verhaal onder de titel Fata Morgana. Bij het Koorenhuis kregen we een cursus lichtontwerp aangeboden en ging er een wereld voor me open. Met licht kun je toveren, met verschillende lampen, standen, filters en gobo's kun je een voorstelling maken en breken: fascinerend! Ik raad iedereen die een voorstelling wil maken aan zich daarin te verdiepen, want met mooi licht kun je prachtige beelden creëren en daarmee je choreografie en artistieke doelen versterken.

Intussen ben ik zo ver dat ik veel in de studio laat ontstaan uit improvisaties, ik experimenteer veel en durf voorstellingen op locatie te maken. Spannend, omdat de locatie je beperkt, maar je tegelijkertijd bijzondere kansen biedt. Na de producties 'Warmte' in de Haagse Hammam en 'Metamorfose' in de balzaal en het trappenhuis van het Escher Museum ben ik nu op zoek naar een locatie voor de productie van januari. Heb je zelf geen inspiratie of juist teveel inspiratie, dan kan werken op locatie je helpen een richting te bepalen. Maar dit terzijde.

Cairo by Night

Met de ervaring van het Koorenhuis, de wens om oriëntaalse dans tot een erkende podiumkunst te ontwikkelen en de wetenschap dat er subsidies zijn, ontstond samen met mijn nieuwe danscollega's Dunya (Ada van der Wijngaart) en Leila (Rosemarie Peerenboom)

het idee om een voorstelling te maken. Zo gezegd, zo gedaan. Met een beknopte aanvraag kregen we van een lokaal fonds een kleine subsidie, waarmee we deels de repetitieuimten, reiskosten, flyers, postzegels, theaterzalen, een eenvoudig lichtplan, een deel van het decor en de kostuums konden bekostigen. De overige kosten werden gedekt door de recettes. Samen met drie mannelijke dansers en onder begeleiding van een theatermaker met danservaring maakten we 'Cairo by Night'. Een voorstelling die qua verhaallijn en uitvoering veel pure oriëntaalse dans bevatte, alleen met wat meer theater, humor en drama dan normaal; een eerste geslaagde stap. Een stap die vroeg om een volgende grotere stap. Meer voorstellingen en meer kwaliteit op alle fronten: coaches, publiciteit, decor, kostuums, licht, etc. Kortom, daar was meer geld voor nodig.

De Dalla Diva's in Henna Dilemma

Henna Dilemma

Dus maakten we een uitgebreide subsidieaanvraag voor 'Henna Dilemma' en stuurden die naar landelijke fondsen. Het resultaat was wisselend. Het FAPK (nu: www.NFPK.nl) wilde meer weten over het artistieke doel; wat wilden we nu precies en wat was er zo anders dan wat oriëntaalse dans normaal is? Moeilijk te beantwoorden, want we wilden iets anders, maar hoe en wat zou pas in de studio vorm krijgen ... en hiermee liepen we dus tegen het grootste probleem van subsidie aanvragen aan. Subsidiecommissies krijgen graag een beeld van wat er straks op het

podium staat, terwijl je nog geen danspas in de studio hebt gezet en nog helemaal in de brainstormfase zit. Na twee pogingen - en geloof me, het aanvraagformulier op zich is voor hooggeschoolde wiskundigen - kregen we het voordeel van de twijfel. Bij sommige andere fondsen ging het iets makkelijker, maar we hebben na afwijzingen telkens nieuwe fondsen moeten aanschrijven om aan een bedrag te komen dat de belangrijkste kosten zou dekken. Uiteindelijk heb ik twee volle ordners Henna Dilemma: aanvragen, afrekeningen, evaluaties, contracten en rekeningen. Er komt dus een hele papierwinkel bij kijken. Grofweg zou je kunnen zeggen dat de vergaderingen, bellen, mailen, schrijven, rekenen en al het papierwerk opgeteld net zoveel tijd vergt als de repetities en voorstellingen samen. Er gaat dus een groot deel van je energie zitten in het verkrijgen en verantwoorden van de subsidie. Iets waar je van te voren bij stil moet staan.

Na Henna Dilemma produceerden de Dalla Diva's twee maal een grote voorstelling met al hun leerlingen in Theater Podium Mozaïek. Zonder subsidie speelden we twee keer quitte. Maar met een paar bezoekers minder hadden we verlies gedraaid en met dat risico voor ogen hebben we van een derde keer afgezien. Daar lopen waarschijnlijk meer initiatiefnemers in Nederland op stuk.

Voor de laatste voorstelling van de Dalla Diva's met de titel Maktoub...? die onlangs door Nederland toerde, zijn we weer subsidie land ingedoken en voordat we meer dan de helft van het benodigde bedrag binnen hadden, waren we anderhalf jaar en 'tig' aanvragen verder. Uiteindelijk hebben we met moeite van vijf fondsen geld gekregen. Met weer twee ordners papier is Maktoub...? nu afgerond met een redelijke vergoeding voor de makers, met als kanttekening dat we, naast het maken van de choreografie en de uitvoering, noodgedwongen de hele productie (boeken van theaters, publiciteit, mailings, etc.) zelf hebben gedaan om kosten te besparen.

En nu: waarheen, waarvoor?

Het aanvragen en verantwoorden van subsidie kost een hoop tijd en energie. Helaas zien de fondsen en theaters oriëntaalse dans (nog) niet als een erkende podiumkunst en dat maakt de drempel moeilijk te slechten. Lukt het toch, dan heb je in ieder geval een bedrag om mee te werken. Maak je voorzichtig gebruik van het budget dan kun je aan het eind van de rit een redelijke vergoeding overhouden. Let wel, een subsidie dekt een tekort in de

begroting. Het maakt het risico van verlies een stuk kleiner en geeft je meer mogelijkheden voor het inhuren van professionals, die je bij het maken kunnen ondersteunen en daarmee de oriëntaalse dans naar een hoger plan kunnen tillen. Een vetpot is het niet.

Subsidiemoe

Hoewel ik op het moment heel erg subsidiemoe ben, en me heb voorgenomen om voorlopig even geen subsidies aan te vragen, zou ik toch willen pleiten voor het aanvragen van subsidie als je de ambitie hebt om verder te gaan dan een rechttoe rechtaan voorstelling; een serie dansen achter elkaar zonder thema of verbindend element. Al was het alleen om de fondsen te laten zien dat we bestaan en dat oriëntaalse dans wel degelijk een podiumkunst (in wording) is. Het allerbelangrijkste hiervoor is dat je de artistieke doelen goed weet te verwoorden en dat je kunt laten zien hoe je met je voorstelling de dans wilt ontwikkelen. Voor 'dat wat er al is' zijn er nauwelijks tot geen subsidiemogelijkheden. Daarom: ga er eens een keer voor zitten en doe een poging. Hoe meer mooie voorstellingen er in theaters te zien zullen zijn, hoe beter voor je eigen ontwikkeling en de ontwikkeling van deze prachtige dansvorm. Wellicht kunnen we daarmee het clichébeeld op termijn naar de achtergrond verbannen en krijgt de oriëntaalse dans over niet al te lange tijd de waardering die hij verdient.

Scène uit *Metamorfose*. Foto: © Jan Willekens (2008)

Tips

Tot slot nog wat tips:

- heb je een plan voor een bijzondere voorstelling, probeer het op papier te krijgen aan de hand van de vragenformulieren die je bij verschillende fondsen op Internet kunt vinden, dat geeft je meteen houvast voor het uitwerken van je ideeën;
- begin een stichting; subsidies worden zelden aan individuen gegeven en dus moet er een organisatie komen met een onafhankelijk bestuur (zie o.a. www.notaris.nl voor informatie);
- kijk op Internet waar je in jouw gemeente of provincie geld zou kunnen aanvragen en kijk goed naar de voorwaarden voor je echt aan de slag gaat;
- maak een goede planning voor de repetities en de voorstellingen, maar ook voor alle andere zaken die voor de voorstellingen klaar moeten zijn. Zorg voor een heldere taakverdeling en een realistische begroting, commissieleden prikken er gemakkelijk doorheen als er iets niet klopt. Bij www.dansweb.nl/uitgaves/brochures/ kun je de brochure 'Een dansproductie maken'

bestellen. Dit boekje geeft je houvast bij de planning en organisatie van een productie;

- besteed veel aandacht aan het uitwerken van je artistieke doelen. Voor subsidiegevers is dat het gemakkelijkste onderdeel om op af te wijzen en zoals gezegd, oriëntaalse dans wordt bij voorbaat niet serieus genomen, dus leg ook uit waar je vandaan komt, waar je staat en waar je naar toe wilt;
- probeer voor de dingen waar je niet goed in bent professionals in te huren die je kunnen helpen bij bijvoorbeeld, licht, geluid, kostuums, decor, maar vooral ook een ervaren dansmaker (kan uit een andere dansdiscipline zijn mits de persoon geen dingen oplegt, maar inspireert, uitdaagt en kritische vragen stelt en de oriëntaalse dans in zijn waarde laat) of bijvoorbeeld een dramaturg;
- zorg dat je van te voren diep ademhaalt, want je hebt een heel lange adem nodig!

Laudie Vrancken (Ahlem)

Maak je website aantrekkelijk

Website als promotiemiddel, Deel 1

Eén van mijn favoriete bezigheden is het bezoeken van websites van buikdanseressen. Zowel binnen Nederland als daarbuiten, iedere website is anders. Op sommige websites ben ik uren zoet, terwijl er ook sites zijn die ik uit frustratie snel wegklik. Wat maakt een website een fijne plaats om tijd door te brengen? En hoe zorg je ervoor dat mensen de informatie ook daadwerkelijk vinden, waarderen en gebruiken?

In dit digitale tijdperk heeft de website een groot aantal functies van het visitekaartje overgenomen. Hij biedt ook mogelijkheden die voorheen ondenkbaar waren, zoals het toevoegen van filmpjes, muziek en recente informatie als een agenda. Al deze extra mogelijkheden zijn prachtige kansen om te laten zien wie je bent. Maar als het bezoek aan je website maar drie seconden duurt omdat de luide muziek op je site niet kan worden uitgezet is dit ook meteen een gemiste kans.

Bron: www.stupidfunclub.com

Waarom haken mensen af?

Websites maken is niet voorbehouden aan een selectieve groep die een uitgebreide opleiding heeft gevolgd. Achter de meeste websites zit een heel team van mensen. Dit team verzorgt de tekst, afbeeldingen, opbouw van de site en vormgeving. Natuurlijk hebben de meeste van ons geen team tot onze beschikking. Er zijn veel programma's beschikbaar waarmee iedereen op relatief simpele wijze een website kan maken. Wist je dat je zelfs met Word al webpagina's kunt maken? Als je graag een website wilt hebben, kun je deze binnen een dag in elkaar zetten en online beschikbaar maken.

Daardoor is ook een groot aantal websites voor bezoekers onmogelijk te doorgronden. Eén van de grootste ergernissen is een website die onoverzichtelijk is. Als bezoekers op je site komen willen ze in één oogopslag zien waar de website voor is en hoe ze zo snel mogelijk aan de juiste informatie kunnen komen. Is dit niet het geval dan klikt de

bezoeker een aantal pagina's aan en verlaat de website weer met lege handen. Kun je het doel en onderwerp van de website van Stupid Fun Club vinden?

Muziek aan en uit

Veel buikdanseressen kiezen ervoor om achtergrondmuziek aan hun website toe te voegen. Dit is een sfeerelement waarmee je de stemming van je bezoeker positief kunt beïnvloeden. Maar als de muziek op je website erg hard staat en je bezoeker kan hem niet snel uitzetten, dan wordt de site weggeklikt.

Ook de vormgeving kan voor bezoekers een obstakel zijn. Dit is geen kwestie van smaak; een website maken die iedereen mooi vindt is onmogelijk. Maar als de vormgeving ervoor zorgt dat je bezoeker de website niet meer goed kan gebruiken, dan is het een andere zaak. Neem bijvoorbeeld websites met teksten in donkerblauw op een zwarte achtergrond, zodat de tekst onleesbaar wordt. Of een overdaad aan geanimeerde plaatjes waardoor het concentreren op de stilstaande tekst en foto's een beproeving wordt. Een overdaad aan kleuren draagt ook niet bij aan het overzicht van de website. Zie bijvoorbeeld de website van Tracy's Karate.

Bron: www.tracyskarate.com

Inhoud

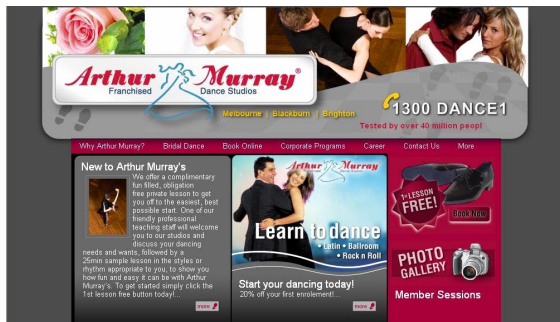
De inhoud van je site kan hem maken en breken. Er is niet veel voor nodig om ervoor te zorgen dat een bezoeker de site niet meer serieus neemt. Net als bij een sollicitatiebrief is een spelfout dodelijk. Eén foutje zullen de kijkers je waarschijnlijk wel vergeven, maar als

de tekst op je site van kromme zinnen en verkeerd gespelde woorden aan elkaar hangt, zal niemand meer op de tekst letten. Teksten die klakkeloos gekopieerd zijn van andere websites vallen snel door de mand. Afgezien van het ethische aspect kun je ervan uitgaan dat je bezoeker meerdere buikdans websites bezoekt om te vergelijken. Als de inhoud van je site precies hetzelfde is als alle anderen, waarom zou je bezoeker dan blijven?

Vp-to-date houden

Ook is het regelmatig bijwerken van je site een must. Iemand die op zoek is naar informatie over de lessen in 2009 en op de site alleen het rooster voor 2006 vindt, vraagt zich toch af of er in de afgelopen twee jaar niet het een en ander veranderd is. Als de inhoud van een site niet groeit of aangepast wordt dan komen mensen niet terug.

De kwaliteit van de informatie op je site is ook belangrijk. Vaak kom je op een site waar nergens vermeld staat waar de danseres woont of lesgeeft. Je locatie vermelden is een kleine moeite en voorkomt dat je verzoekjes krijgt om aan de andere kant van het land op te treden. Als je lesgeeft, vermeld dan ook duidelijk het adres van de zaal en geef een routebeschrijving. Op de site van Arthur Murray Dance Studios staan beschrijvingen van de verschillende studio's maar het adres staat daar helaas niet bij.

Bron: www.arthurmurrayvic.com.au

De tijd waarin een pagina geladen wordt is een goede graadmeter om te bepalen of de site prettig is om doorheen te bladeren. Als je langer dan drie seconden moet wachten voor iedere pagina, dan haken mensen af. Wachten doen we tegenwoordig al vaak genoeg. Wie kan kiezen, zal zijn of haar tijd liever aan iets anders besteden, bijvoorbeeld aan een andere site. Dit probleem heb je vooral als je een filmpje op je site plaatst.

Bereikbaarheid

Een deel van de effectiviteit van een site wordt bepaald door de snelheid waarmee op e-mail

en telefoontjes wordt gereageerd. Een telefoonnummer op je site vermelden heeft eigenlijk alleen zin als je bezoekers een redelijke kans hebben om jou ook echt aan de telefoon te krijgen. Iemand die er bewust voor kiest te bellen in plaats van te mailen zal niet blij zijn met voicemail en helemaal niet als je hem maar één keer in de week af luistert. Reageer binnen vierentwintig uur op e-mail en vermeld op je website wanneer je langere tijd afwezig bent.

Je denkt misschien dat het handiger is om een overzichtelijk lijstje te maken met punten waar je op moet letten bij het maken van je website. Helaas bestaan deze lijstjes al en zijn ze zo lang dat ze bij lange na niet overzichtelijk zijn. Als je interesse hebt in het volgen van webrichtlijnen dan kun je bijvoorbeeld kijken naar de webrichtlijnen van stichting drempelvrij: www.drempelvrij.nl/webrichtlijnen. Hierin zijn ook de W3 richtlijnen verwerkt. Zie hiervoor www.w3.org/TR/WAI-WEBCONTENT/

Waarom blijven mensen terugkomen?

Hopelijk ben je niet ontmoedigd na het bovenstaande relaas, want alle genoemde redenen om een site niet te bezoeken kun je veranderen in redenen waarom mensen je site juist wel willen bezoeken:

- Gebruik muziek om een sfeer te zetten en geef een duidelijke mogelijkheid om het volume in te stellen of de muziek uit te zetten;
- Kies je achtergrond en kleuren zo dat de tekst en de foto's op je site centraal staan;
- Beperk het aantal bewegende elementen, zodat de bezoeker de tekst kan lezen zonder zich opgejaagd te voelen.

Ook op inhoudelijk vlak valt er veel winst te behalen:

- Controleer je site op grammatica fouten en spelfouten;
- Werk de inhoud van je site, zowel tekst als afbeeldingen, regelmatig bij;
- Geef bezoekers de optie om een filmpje te bekijken in lage resolutie (snel zichtbaar) of hoge resolutie;
- Probeer een indruk achter te laten door een tekst te schrijven die specifiek voor jou is;
- Kies een vormgeving en kleuren die opvallen zodat bezoekers onthouden welke site van jou is.

Een voorbeeld van een overzichtelijke buikdans website is de site van Michelle Joyce: www.arabicedance.net.

Test het uit

Een goede manier om te testen of je website klaar is, is collega's en vrienden te vragen om je site te bezoeken en duidelijk aan te geven op welke punten ze dingen zouden veranderen en wat de algemene indruk is. Ga er eens naast zitten en kijk hoe ze klikken, luister wat ze mompelen. Houd er rekening mee dat familie en vrienden het vervelend vinden om aan te wijzen wat ze niet prettig vinden aan je website. Een onafhankelijk en scherp oordeel van een collega geeft je meer houvast om je site te verbeteren dan een compliment van je moeder. Daarnaast zul je je eigen fouten niet zo snel opmerken. Een frisse blik doet dan wonderen.

Een goede site is nooit af: blij jezelf regelmatig afvragen of je dingen wilt toevoegen of veranderen. Bezoek je site ook regelmatig zelf om te kijken of alles nog klopt. Een leuke informatiebron met links naar slechte websites is www.webpagesthatsuck.com. Doorloop de checklist op de site om te zien of er verbeterpunten zijn.

Tot slot

Als artiest heb je een grote vrijheid om met vormgeving en inhoud te schuiven op je website. Het is ondoenlijk om aan alle webrichtlijnen te voldoen en daarnaast is het voor buikdans sites soms juist nuttig om van de gebaande paden af te gaan en iets nieuws en anders te proberen. Ook mijn eigen websites voldoen niet aan alle bovengestelde punten. Als je website aan de informatiebehoefte van je bezoeker voldoet, zit je in de goede richting.

In deel twee van dit artikel gaan we dieper in op de structuur en technische onderdelen van je website. De manier waarop je je website opbouwt bepaalt of je bezoekers de informatie ook daadwerkelijk zullen vinden. Onderwerpen zijn onder andere zoekmachines, hoe je voorkomt dat bezoekers teksten en/of foto's van je gebruiken en dat je forum wordt vol gezet met spam berichten. Ook nieuwsbrieven komen hierin aan bod.

Rosanne Pouw

bio · photos · videos · shows · hire · shop · classes · workshops · links

Michelle Joyce
Professional Belly Dancer
Performer and Instructor - San Francisco Bay Area
info@arabicdance.net
510-384-2773

1st Place: East Coast Classic Competition 2006
1st Place: North Valley Competition 2006
1st Place: Star Cabaret Belly Dancer 2005
1st Place: People's Choice Competition 2004

Michelle produces belly dance instructional DVDs for all levels as well as performance DVDs featuring America's hottest dancers. Visit the online store to see DVD trailers.

New DVDs for Sale

Bron: www.arabicdance.net

🌸 Mijn eerste liefde en mijn leven 🌸

In het maartnummer van Raqs wa Risala schetste Karin van Nieuwkerk een beeld van het leven van Egyptische buikdanseressen. Filmmaakster Natasha Senkovich, zelf ook danseres, maakte de documentaire "The Bellydancers of Cairo". Zij interviewde vooral danseressen die het 'gemaakt' hebben en ook buiten Egypte optreden en workshops geven. Ondanks hun eigen succes zijn zij niet optimistisch over de toekomst van de dans in Egypte, maar toch zal de oriëntaalse dans nooit verloren gaan.

Zweedse Samasem met een enthousiast publiek

In Egypte is het "every little girl's dream to be a bellydancer". Toch moet je wel een enorme passie hebben voor de dans om in Egypte danseres als beroep te kiezen. Natuurlijk geldt dat overal in de wereld, maar in Egypte gebeurt het maar zelden dat een jong meisje de steun van haar familie krijgt als ze laat blijken buikdanseres te willen worden. Egyptenaren spreken met warme bewondering over 'hun' danseressen, maar hun eigen vrouw, dochter of zuster zien ze toch liever niet op het podium staan.

Zo vertelt de befaamde shamadaan danseres Rabab dat ze als danseres in haar ouderlijk huis niet meer welkom was. Nagwa Sultan greep als meisje iedere gelegenheid aan om danseressen te zien dansen, maar haar familie was daar niet blij mee: "Mijn oudere zus sloeg mij en trok mij aan mijn haren. Ze namen een lepel en verhitten die op het fornuis en hielden die tegen mijn blote heupen. 'Is dit waar je mee schudt?' Ze hebben me gemarteld, geslagen en gebrand, maar het is ze niet gelukt om mij te laten stoppen met dansen. Ik ging er helemaal in op en dacht niet meer aan trouwen. Mijn eerste en laatste prioriteit was dansen. Maar mijn moeder zei me dat ik iemand nodig had om voor me te zorgen en me gezelschap te houden als ik ouder werd en daarom ben ik getrouwd en moeder geworden.

Onder voorwaarde dat mijn man zich niet met mijn kunst bemoeide".

Rabab

Nagwa Fuad is vermaard om haar spectaculaire, uitgebreide shows. Ook zij had te kampen met weerstand van haar familie. Zij wilden haar op haar dertiende laten trouwen,

maar zij weigerde en liep weg. Toen haar danscarrière vorm begon te krijgen, werd ze door haar familie bedreigd en voelde zich gedwongen om te trouwen met een man die 19 jaar ouder was dan zij; muzikant, componist en theaterproducent Ahmed Fuad Hassan gaf haar niet alleen bescherming, maar was ook in artistieke zin een grote steun voor haar. Nagwa verdiende niets met haar shows, maar moest er geld op toeleggen. Al het geld dat ze verdiende met haar werk als actrice ging eraan op. Voor danseressen wereldwijd een heel herkenbaar verschijnsel.

Khayyreya Mazin tijdens haar optreden voor de dvd

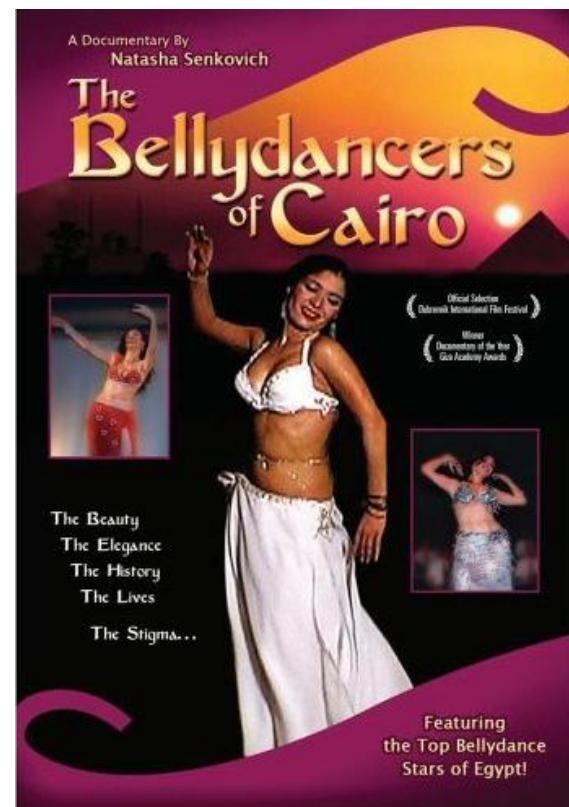
Trouwen is een gevoelig onderwerp voor Egyptische danseressen. Een huwelijk kan haar danscarrière maken of breken. De kans om een goede echtgenoot te vinden is klein. "Op de dag dat ik trouwde dreigden de broers van mijn man hem te zullen neerschieten", zegt Khayyreya Mazin, ghawazi danseres en de laatste nog actieve telg uit de artistieke Mazin familie. Khayyreya heeft een hoge prijs moeten betalen voor haar beroep. In haar geval was het niet haar eigen familie die bezwaar maakte tegen haar dansen – de hele familie bestond immers uit artiesten – maar haar schoonfamilie. Die zou niet hebben geaccepteerd dat ze als moeder bleef dansen en daarom heeft ze tot drie keer toe haar zwangerschap moeten afbreken.

Voor Eman Zaki was het anders. Haar moeder is ook danseres geweest; zij trad net als de beroemde Samia Gamal en Taheya Karioca op in de club van Badia Massabni, de vrouw die aan de wieg stond van wat nu klassieke oriëntaalse dans wordt genoemd. Net als haar moeder stopte Eman Zaki met dansen toen ze trouwde. Zelfs na haar scheiding deed haar ex er alles aan om haar comeback onmogelijk te maken. Hij heeft het voor elkaar gekregen dat ze verschillende keren ontslagen werd. Eman Zaki spreekt liefdevol over haar moeder, die haar dochters aanmoedigde om te dansen.

Tegenwoordig danst Eman Zaki niet meer, maar legt zich toe op het ontwerpen van kostuums. Ook danseres Marwa had het geluk van een moeder als voorgangster. Marwa is nu danseres en manager van Club Honolulu, het entertainment bureau van haar familie.

De Russische Katia trouwde tijdens haar dansloopbaan met een invloedrijke man. Hoewel het huwelijk in eerste instantie goed was, verwachtte haar echtgenoot wel van haar dat ze stopte met dansen en kinderen kreeg. Katia koos ervoor om te blijven dansen, maar dansen met kinderen combineren is niet mogelijk, want dat wordt niet geaccepteerd. En dat is in de afgelopen tien jaar eerder slechter dan beter geworden. Maar de voormalige Russische ballerina gaat door: "Je moet in beweging blijven, steeds iets nieuws creëren, steeds veranderen. En 75% van je inkomen investeren in de dans".

Hoever iemand bereid is te gaan voor haar passie, is ook te zien aan Doaa Hegazy. Zij gaf haar werk als actrice en televisiepresentator op om te dansen. Dat gaf een schandaal in de media en haar familie wilde daarna niets meer van haar weten. Niemand die het begreep. Waarom zou een vrouw met zoveel kansen en mogelijkheden zich verlagen tot het beroep van danseres?

Doaa Hegazy siert de cover van de dvd

Lucy in haar eigen club Parisiana

Als buikdanseres heb je in Egypte dus geen gemakkelijk leven, maar als je deze vrouwen ziet dansen, voel je de kracht, het uithoudingsvermogen en de liefde die deze vrouwen hebben voor de dans.

Danseres Lucy beschouwt haar dansen als "mijn eerstgeborene, mijn eerste liefde en mijn leven. Dansen gaf me liefde en het gaf me gevoelens en emoties die niet iedereen zomaar heeft. Dans is een universele taal. Iedereen kan mijn bewegingen begrijpen. De toeschouwer vergeet sex, maar ervaart de creativiteit, de vrouwelijkheid, de gevoelens en emoties, die de muziek interpreteren". Lucy geeft de Egyptische cinema de schuld van de slechte reputatie van danseressen, die vaak werden geportretteerd als slecht, als prostituees en fatale vrouwen. Die oude zwart-wit films uit de veertiger en vijftiger jaren van de vorige eeuw zijn nu nog steeds te zien op de televisie.

Binnen 24 uur gestopt

Ook als je je naam hebt gevestigd als danseres, ben je niet gevrijwaard van druk om ermee op te houden. Voormalig danseres Samasem vertelt over een collega die bezoek kreeg van de politie. Zij wilden een minister in diskrediet brengen door hem te laten betrappen met twee danseressen. De artieste in kwestie voelde daar niets voor, maar zag ook geen mogelijkheid om te weigeren. Binnen 24 uur is zij getrouwd en heeft zij haar carrière opgegeven. Diezelfde dag nog heeft ze al haar kostuums naar een kennis gebracht, zodat in

haar woning geen spoor van haar voormalige beroep meer te vinden was. Toen de politie bij haar aan de deur kwam om de dienst te vragen die ze als danseres niet zou kunnen weigeren, omdat ze haar zouden hebben geruïneerd, konden ze haar als respectabele, getrouwde vrouw niets maken.

En zij is niet de enige die zich gedwongen heeft gevoeld om te stoppen met dansen, om te ontsnappen aan de eisen en avances van werkgevers en de autoriteiten. Zelfs in een vijfsterren hotel worden danseressen onder druk gezet om de belangrijkste gasten te plezieren, bijvoorbeeld als voorwaarde voor een vast contract.

Dina

Het is goed om sexy te zijn

Dina wordt bewonderd en verguisd, niet in de laatste plaats vanwege haar provocerende kostuums. Als vijftienjarige sloot ze zich aan bij een folklore dansgroep. Toen ze zeventien was begon zij met buikdansen. Momenteel is ze de bekendste Egyptische buikdanseres. Van zichzelf zegt ze dat ze sexy is, maar op een charmante en niet op een vulgaire manier. Als je jezelf respecteert, respecteren anderen je ook. "It's good to be a sexy woman". Ook Dina ontkwam niet aan de kwaadwillendheid die zoveel danseressen ten deel valt. Haar ex-man maakte misbruik van haar faam door privé filmpjes van haar te verkopen, wat een enorm schandaal veroorzaakte. Dina heeft zelfs overwogen om met dansen te stoppen, maar dat gelukkig niet gedaan. Het incident heeft haar loopbaan uiteindelijk niet geschaad.

Lichaam bedekken

Veel moslims zeggen dat de Koran vrouwen verbiedt om hun lichaam te laten zien in het bijzijn van mannen die geen familie zijn. Om welke delen van het lichaam het dan gaat, daarover zijn de meningen verdeeld. Jonge mannen worden gecorrumpeerd als ze een spaarzaam geklede vrouw, lees buikdanseres, zien, zo wordt gezegd. Het zal niemand echt verbazen, dat om dit te voorkomen alleen de vrijheid van vrouwen wordt ingeperkt.

Randa Kamel tijdens optreden in het Nile Maxim. Foto: © Judith Scheepstra (2007)

Cameraman Bo Anderson vertelde dat één van de Egyptische productiemedewerkers enorme hoeveelheden pornografie op zijn pc had staan, waar zij samen uren achtereen naar hebben zitten kijken.

De danseressen van vroeger worden opgehemeld ten koste van de danseressen van nu; Samia Gamal wordt geroemd als een voorbeeld van deugd, bescheidenheid en kunstzinnigheid. Met een paar scènes uit haar films laat Senkovich zien, dat haar kostuums net zo bloot en minstens zo sexy waren als die van tegenwoordig.

Nu kun je bij de ambivalente houding tegenover danseressen in Egypte je hoofd schudden, maar die houding is niet uniek voor Egypte en het Midden-Oosten. Desgevraagd zegt Natasha's broer Nick Senkovich, dat hij het prachtig zou vinden als zijn vriendin

buikdanseres zou zijn, maar dan alleen in de huiselijke kring, met hem als enige toeschouwer. Natasha's vader zou zijn vrouw of vriendin ook liever niet in het openbaar zien buikdansen. Hij is niet blij met het beroep van zijn dochter, maar ja, Natasha is nu eenmaal altijd een 'vrijbuiters' geweest.

Bemoeizuchtige burens

Het wordt minder met de oriëntaalse dans in Egypte. Senkovich wijt dat onder andere aan de verslechterende economie en zij is niet de enige. Veel Egyptenaren geven daarbij hun rijke burens de schuld. Jonge Egyptische mannen vertrekken naar Saoedi-Arabië om werk te zoeken en keren vervolgens terug met de daar levende, conservatieve opvattingen over de islam in hun bagage. De Egyptische ether wordt overspoeld met Saoedi-Arabisch satellietzenders, die voor het merendeel een fundamentalistisch islamitische boodschap verkondigen. De Egyptische cultuur wordt gekaapt door Saoedi-Arabië, zo wordt gezegd, en die trend is al begonnen in de jaren 70 van de vorige eeuw.

Vooraf vrouwen zijn daarvan de dupe. Nawal El Saadawi, de bekende Egyptische schrijfster, politica, mensenrechtenactiviste en psychiater, schrijft in het voorwoord van de herdruk van haar "Herinneringen van een vrouwelijke arts": "Deze vroege roman is 47 jaar geleden voor het eerst gepubliceerd en toch merk ik, als ik het boek nu lees, dat het een afspiegeling is van een heleboel dingen die kenmerkend zijn voor het hedendaagse Egyptische leven. Er is bijna een halve eeuw voorbij en toch is de onderdrukking van mensen, en vooral die van vrouwen, door staat en religie nog erger geworden, ondanks al het gepraat over 'het democratische stelsel' waarin we leven, over 'mensenrechten' en het 'gevecht tegen de armoede', waar een grote meerderheid van mijn landgenoten mee te maken heeft".

Katia danst op een bruiloft

Buitenlandse Danseressen

Wat voor vrouwen in het algemeen geldt, geldt nog sterker voor de Egyptische danseressen. Hun plaats wordt gaandeweg ingenomen door buitenlanders, zoals de Argentijnse Asmahan, Russische Katia, Schotse Lorna Gow, Finse Outi en Braziliaanse Soraya.

Maar voorlopig geeft Dina zich nog niet gewonnen. In een kort interview voor CNN op 23 augustus van dit jaar vertelt ze verschillende malen op het punt te hebben gestaan er de brui aan te geven, maar toch iedere keer weer voor haar kunst te kiezen: "I believe in my art. I love dancing very much. I say 'this is enough, I have to run', but I never do; I love dancing very much".

Asmahan tijdens een optreden in het varende restaurant Nile Maxim. Foto: © Judith Scheepstra (2005)

In Egypte verliest de oriëntaalse dans dus de belangstelling van het publiek. De Egyptische jeugd is meer geïnteresseerd in Europese stijl muziek en dans, maar in Europa, in de Verenigde Staten, in Japan neemt de populariteit van de dans alleen maar toe. De dans is nu overal en vroeg of laat komt hij weer

terug naar Egypte, zeggen de danseressen; buitenlanders zullen het Egyptische culturele erfgoed in leven houden.

Verder verkennen

Dit artikel is grotendeels gebaseerd op de dvd "The bellydancers of Cairo" (186 850 116 9). Tenzij anders vermeld, zijn de foto's ook afkomstig van deze dvd. Hoewel de documentaire dateert uit 2005, geeft hij volgens de in Egypte werkzame Algerijns-Franse dansdocente en choreografe Diana Tarkhan nog steeds een goed beeld van de situatie in Cairo. Voor de documentaire interviewde Senkovich Samasem, Lucy, Dina, Nagwa Sultan, Khayyrea Mazin, Rabab, Eman Zaki, Nagwa Fuad, Aida Nour, Doaa Hegazi, Katia, Marwa en Dunia. Het bonusmateriaal bevat optredens van Khayyrea Mazin, Rabab, Dina, Doaa, Diana, Katia, Marwa, Soraya en Lucy. Een aanrader voor liefhebbers van de Egyptische dansstijl en danseressen.

Meer informatie over de dvd en clipjes uit de documentaire en de optredens zijn te vinden op www.buikdans-egypte.startpagina.nl. Daar vind u ook een interview met Natasha Senkovich en links naar informatie over een aantal van de genoemde danseressen.

Interessant is misschien ook Senkovich's nieuwste dvd productie: 'Masters of Egyptian Choreography'. Deze driedelige serie bevat lessen, interviews en ander materiaal van Diana Tarkhan, Randa Kamel en Leila of Cairo (zie de advertentie elders in dit blad).

Judith Scheepstra

Met oriëntaalse muziek de diepte in

Na een maand nauwelijks een danspas te hebben gezet, bezocht Peter Verzijl op 15 en 22 augustus de workshops “Ritmes in de oriëntaalse muziek” en “Lyriek en gevoel in de oriëntaalse muziek” van Na’ima (Marieke van Beek) in Den Bosch.

De Libanees getinte Sherihan-routine van Ibrahim Akil was op 15 augustus het onderwerp van analyse tijdens de workshop “Ritmes in de oriëntaalse muziek”. Eerst deden we een uitgebreide warming-up die bestond uit (zelf-)massage van vooral de voeten en de benen, omdat volgens Na’ima veel ontspanning en aardsheid uit de voeten gehaald kan worden. Een punt waar ik het geheel mee eens ben.

Na het beluisteren van de routines, waarin we zelf de overgangen van het ene naar het volgende ritme moesten aangeven, was er nog een korte warming-up met beweging. Na’ima legde chronologisch de zeven verschillende ritmes uit die in de dans te beluisteren waren en gaf per ritme enkele bewegingssuggesties. Wij kregen vervolgens de gelegenheid met de aangereikte mogelijkheden een eigen dans te maken.

2½ uur is kort, maar Na’ima slaagde erin de routine zo te ontrafelen dat er voldoende aandacht en uitleg was voor de verschillende sferen en karakters die de ritmes met zich meedragen. Zo vertelde ze bijvoorbeeld dat de malfuf en de ayoub, beide ritmes van 2 tellen, aanzienlijk van elkaar verschillen. De jachtige, wat vluchtige malfuf en de ‘steadier’, zwaardere maar ook tranceachtige ayoub hebben een totaal ander karakter en moeten ook verschillend worden weergegeven door de danseres. En zo had ze over ieder ritme iets te vertellen.

Didactische vondsten

Na’ima is een gedreven lerares met kennis van de oriëntaalse muziek. Ze danst op een natuurlijke en organische wijze, doceert op een rustige manier met een goede balans tussen structuur en vrijheid, besteedt veel aandacht aan lichaamsbewustzijn en heeft leuke didactische vondsten.

Een prettige was deze: toen we op de helft van de routine waren en 4 ritmes hadden behandeld gaf ze de opdracht om in tweetallen te dansen waarbij partner 1 het eerste ritme in de routine voordanste en partner 2 volgde, waarna partner 2 het daaropvolgende ritme voordanste, etc. Dit werd later gewisseld, zodat iedereen had voorgedanst en gevolgd.

Tussendoor werden de uitgeschreven ritmes uitgedeeld en refereerde Na’ima aan de hand van op papier afgedrukte ornamenten uit de Islamitische kunst aan de variaties in grondpatronen in de buikdans. Net als bij de ornamenten geven minieme variaties en telkens terugkerende grondpatronen aan buikdans dat typisch oriëntaalse dat in westerse dans ontbreekt.

Aan het eind van de workshop konden we voor een zacht prijsje een oefen cd mee naar huis nemen.

Lyriek en gevoel

Een logisch vervolg hierop was de workshop “Lyriek en gevoel in de oriëntaalse muziek” een week later, op 22 augustus. Volgens Na’ima wordt de lyriek vooral uitgedrukt met het bovenlichaam en de armen. Hier werd dan ook aan gewerkt gedurende de avond. Een belangrijke ondersteuning was hierbij de studie Spiraldynamiek* die Na’ima gevolgd heeft.

Na een warming-up met bewegen en pulseren deden we een aantal oefeningen op de grond om de bovenkant van het lichaam te mobiliseren, zodat bewegingen met het bovenlichaam naar de zijkant meer uitdrukking en gevoel krijgen. Dit werd doorgetrokken door daarna op een baladi te dansen, waarin een connectie werd gemaakt tussen het bovenlichaam en het bekken.

Bij het in tweetallen voor elkaar voordansen konden wij ook bij elkaar het al dan niet tot stand komen van de connectie, zien en ervaren. Een leerzame oefening, omdat vloeiendheid en connectie tussen de lichaamsdelen een van de factoren is die bepaalt of bewegingen mooi zijn en niet hoekig of housterig

Integratie

Vervolgens werden de schouders en armen bij de dans geïncorporeerd en liet Na’ima aan de hand van de schouder, het sleutelbeen en de arm van haar huisskelet Hugo zien hoe

---

* Spiraldynamik® is een op anatomie gebaseerd 3-dimensionaal bewegingsconcept. Met behulp van de principes van Spiraldynamik® kan men de bewegingscoördinatie optimaliseren en lichamelijke klachten aanpakken.

armbewegingen in elkaar zitten. Daarbij besprak zij ook een door danseressen vaak gemaakte fout: het bij armbewegingen de schouder in zijn geheel optillen terwijl de beweging alleen uit de kop van de arm (Humerus-kop) komt. De armbewegingen werden daarna in duo's geoefend, waarna er een integratie tot stand kwam van alle tot nu toe geoefende lichaamsdelen. Dit met als doel meer gevoel in de bewegingen aan te brengen.

We sloten af met het voordansen voor diverse mensen uit de groep om te kijken welk gevoel iedere afzonderlijke toeschouwer oproept bij de danseres en hoe je daar als danseres vervolgens op reageert. Niet echt een onderwerp dat in het verlengde van de lichaamsbewustzijns-oefeningen ligt, omdat het zo veel psychologische vragen oproept:

Waarom blokkeer ik bij persoon A, terwijl ik me bij persoon B vrij voel?, enz. Een onderwerp om, zoals Na'ima zelf zei, workshops lang apart aan door te werken. Dat deed echter niet af aan het vele leerzame dat ook deze workshop te bieden had.

Hoge kwaliteit

Slechts 8 deelnemers hadden de moeite genomen om deze interessante workshops bij te wonen. En dat terwijl Na'ima, net als veel van onze Nederlandse vakgenoten, qua kwaliteit beslist niet onder doet voor haar buitenlandse collega's, die wel volle zalen trekken. Oerzonde vind ik dat.

Peter Verzijl

advertentie

Masters of Egyptian Choreography

instructional DVD package, volumes I, II, and III
Entire package including companion CD \$99!

Randa Kamel
Volume I

Randa teaches an entire choreography with step-by-step instruction, her unique technique and her tabla technique. There is also bonus footage of Randa performing live and an interview. \$34.95

Diana Tarkhan
Volume II

In her first ever instructional DVD she teaches two choreographies in detail and her special technique. Included in the bonus features: classic footage of Diana's live performance and an interview. \$34.95

Leila of Cairo
Volume III

In this DVD Leila teaches her own choreography in detail, and translates the meaning of the song she is dancing to. There is also live performance footage and an interview with Leila. \$34.95

www.natashasenkovich.com

🌿 Agenda 🌿

september 2008				
2	19:00 - 22:00	De Regenvalk, Weimarstraat 69 Den Haag (tram 3, 11 en 12)	Workshops Ahlem (Warming up) Een serie van drie workshops oriëntaalse dans in Den Haag; een opwarmer voor het nieuwe seizoen. Geschikt voor iedereen die de basistechnieken beheerst. 2 september: techniek Alle basistechnieken onder de loep. Verbeter je techniek en afwerking daar waar nodig. Veel aandacht voor o.a. houding, isolatie, ademhaling, spanning en ontspanning ... €35 euro per workshop	Inschrijven uitsluitend via het formulier; aan te vragen bij Laudie (Ahlem) op 070-3614983 of ahlem@buikdans.nl
6	12:00 - 14:00	Buikdansstudio Eikenweg 66 Amsterdam Oost.	Workshop Shaheen Kennismaking met buikdans, een gevarieerde workshop voor beginsters, waarin je basis-buikdansbewegingen en eenvoudige passencombinaties leert en uitleg krijgt over de geschiedenis en achtergronden van de buikdans. €33,-	www.buikdanslijn.nl
7	11:00 - 12:00	Al Nour, Blekerstraat 17, Groningen	Gratis open les	Mirjam van Huffelen www.egyptischedans.nl 050 - 527 21 12
9	19:00 - 22:00	De Regenvalk, Weimarstraat 69 Den Haag (tram 3, 11 en 12)	Workshops Ahlem (Warming up) Tweede in de serie van drie workshops oriëntaalse dans in Den Haag; een opwarmer in drie etappes voor het nieuwe seizoen. Geschikt voor iedereen die de basistechnieken beheerst. 9 september: dynamiek Spelen met klein, groot, langzaam, snel, hoog, diep, hard, zacht, rond en hoekig, ritme en nog veel meer; blijf (jezelf) boeien door variatie en het onverwachte. €35 euro per workshop	Inschrijven uitsluitend via het formulier; aan te vragen bij Laudie (Ahlem) op 070-3614983 of ahlem@buikdans.nl
14	11.00 - 14.00	Sport en Wellness Center Assen, Industrieweg 5 Assen tel: 0592-347125	Workshop Indonesian / Bellydance Fusion Bellindonesian dance O.l.v. Lien Siwalette 1e deel: Oosterse danstechniek, menare combinaties, lenggang, patah pinggang, etc. 2e deel: werken aan een kleine choreografie waarin beide technieken worden verwerkt. €34,95	Opgeven en betaling tot 1 week van te voren. Inschrijvingen alleen op binnenkost van betaling. Voor meer info en/ of aanmeldingen liensiwalette@yahoo.com www.liensiwalette.com
14	12:00 - 14:00	Wijkcentrum "De Kooistee" Haring 2 Hellevoetsluis	Miniworkshop met Sena Thema: fit door buikdans. Een non-stop conditieworkshop waar alle spieren na de lange zomerstop weer worden wakker geschud. Voor alle niveaus Prijs € 17,50	senadance@planet.nl
14	14:00 - 17:00	Arthouse, Woestijgerweg 139,	Workshop Maaïke Speels dansen met shimmies:	Opgave en verdere info bij Maaïke

		Amersfoort (vlakbij de Hubo).	mooie combinaties en passen (o.a. de 'Egyptian'). Veel verschillende soorten shimmi's en technieken, maar vooral ook het gebruik ervan in de muziek. Voor beginners en gevorderden.	06 – 12523081 (14.00 – 22.00u.) of kijk op www.bellydanz.com
16	19:00 - 22:00	De Regenvalk, Weimarstraat 69 Den Haag (tram 3, 11 en 12)	Workshops Ahlem (Warming up) Deel 3 in de serie van drie workshops oriëntaalse buikdans in Den Haag; een opwarmer in drie etappes voor het nieuwe seizoen. Geschikt voor iedereen die de basistechnieken beheerst. 16 september 2008: mimiek Laat je gezicht meedansen met je lijf! Uitstraling, oogopslag, focus, gemoed en sensualiteit; toon wat er letterlijk en figuurlijk door je heen gaat als je danst ..." €35 euro per workshop	Inschrijven uitsluitend via het formulier; aan te vragen bij Laudie (Ahlem) op 070-3614983 ahlem@buikdans.nl
20	11:00 – 13:00 en 13:30 – 15:30 en 16:00 – 18:00	Studio Tripact, Amsterdam	Workshop Maya Goarry en Julia Zafira For the first time in Holland the international Brazilian teacher Maya Goarry. An amazing dancer who mixes beledi and samba together in a spectacular way.	www.juliazafira.nl juliazafira@zonnet.nl 020-6811573
21	10:00 - 14:00	Wijkcentrum "De Kooistee", Haring 2 Hellevoetsluis	Workshop met Sena Shimmi's in al hun variaties. Niveau vanaf half gevorderd Prijs € 40,00	senadance@planet.nl
20		De Oude Viltfabriek www.deoudeviltfabriek.nl	Workshop/vrijdansenavond Bij de workshops zijn alleen vrouwen welkom, tijdens de vrijdansen mannen en vrouwen. De prijs voor het vrijdansen is €4,50	www.gunesh.nl 0618360485
20	12:30 – 16:00	De Lijsterbes, Lijsterbeslaan 61, Den Haag	Workshop Arabische taal en dans door Soerèn en Yamina. Achtergrond en oorsprong van de Arabische taal, de verschillende dialecten, het alfabet, tips over hoe je de taal kunt leren, de meest voorkomende woorden in zang. In de pauze kun je zelf dansen op een liedje dat Soerèn heeft vertaald en daarna laat Yamina de tekst van een bekend liedje tot uitdrukking komen in de dans,	www.buikdansschool.nl 070-3614224 070-3905678
26 -9 t/m 5-10		Midden- en Oost Turkije & Istanbul	Dans en rondreis met Dunya. Tijdens deze reis zal Dunya 3x3 uur lesgeven en er wordt minimaal 1x les gegeven door een Turkse gastdocent. €1100,- inbegrepen: Vluchten en alle transfers, logies met ontbijt op basis van 2 persoonskamer, alle danslessen, traditionele maaltijd met zigeunermuziek excursie naar de valleien, bezoek Nemrut Dagi, Urfa en Harran, diner met dans optredens in Istanbul. Opgave vóór 25 juli.	Voor aanvraag van een inschrijfformulier en/of meer info kun je contact opnemen met Dunya. 020-6169178 / 06-21554493 dunyaada@email.com www.buikdans.nl
27	9:00	Vertrek om 09:00	Naar Bella Boutiek met Sena	Van te voren gaarne

		uur vanaf McDonald's in Spijkenisse	We gaan naar de Bella Boutiek in Gent, hét adres voor prachtige kostuums, zwierige belts en andere dingen.	aanmelden bij Sena senadance@planet.nl
28	15:00 - 19:00	Oriëntaalse Dansstudio Nijmegen, Waterstraat 146a, Nijmegen	Bellydance Afternoon Buikdansptredens, oosterse hapjes, bazaar en live muziek van Sattar Alsaadi Ensemble. Voorverkoop €10, aan de deur €12,50, kinderen tot 12 jaar gratis.	www.orientaalsedansstudionijmegen.nl info@orientaalsedansstudionijmegen.nl 024-3886034 06-26942652
oktober 2008				
4	21:00	A.van Leeuwenhoekstraat 2 Zwijndrecht	1001 nacht lounge-chill party! Met buikdanseres! Vrij toegang! Consumptie verplicht!	Jeannette Quakkelaar 06-13239325 www.AQunst.com
4 t/m 15		Jordanië	Godinnenrondreis door Jordanië. Een reis voor vrouwen door vrouwen met als thema: ontdek Jordanië, ontdek je godin.	www.egyptereizen-keyoflife.nl
6		Al Nour, Blekerstraat 17, Groningen	Lezing/videoavond: sha'abi	Mirjam van Huffelen www.egyptischedans.nl 050 - 527 21 12
11	20:00 – 00:00	Theater de muze Noordwijk	Marakech Oriëntaal 2008 Oriëntaals Marokkaans feest Proef de sfeer & cultuur van 1001 nacht met DJ Leyla, Marokkaanse traditionele Bruid Mode show(kaftan), dans van het zuiden van Marokko(sous) oriëntaals Buikdansen, henna tattoo €18.50	Jmiaa 06 42020273 www.jmiaa.nl
12	10:00 - 14:00	Wijkcentrum "De Kooistee" Haring 2 Hellevoetsluis	Workshop Ahlem Complete trommelsolo choreografie Niveau vanaf half gevorderd Prijs €40,00	senadance@planet.nl
14 t/m 21		Marrakech Marokko	Dansreis naar Marrakech met Anusch Met o.a. het beroemde Djema el Fna plein met zijn slangenbezweerders en bazaar, tour per dromedaris door de woestijn naar Zagora, overnachting in de woestijn, bezoek aan Koudabia Moskee, buikdans en folkloristische dans, berberdans workshops, veel Marokkaans eten en natuurlijk waterpijp roken. Voor iedereen die van oude, oosterse cultuur, dans, muziek en tradities houdt. Je hoeft niet te kunnen dansen om deel te nemen aan deze reis. Mannen zijn welkom!	www.arevik.nl 06-27014531
17, 18, 19		Eindhoven	Oriental Mood Festival Dit initiatief van Ana en Laetana heeft als doel de oriëntaalse dans te presenteren als volwaardige danskunst. Het programma bestaat uit workshops door gerenommeerde docenten als Orit Maftsir, Asi Haskal, Mahdy Emara en Zafira.	www.anadanst.nl www.laetana.com

			Op zaterdag wordt het festival verrijkt door een fantastische Hafla!	
17, 18, 19		Danshuis Nitsanim, Genemuidenstraat 208, Den Haag.	Workshops prof. dr. Hassan Khalil. Niveau vanaf halfgevoerd. vrijdagavond: moderne folklore (stokdans) zaterdag: moderne klassieke Egyptische dans, op muziek van Faried El Atrache zondag: moderne oriëntaalse dans in een nieuwe combinatie en nieuw arrangement. Workshops zijn incl. lunch, koffie, etc.	Informatie bij Shahira-Linda, 070 - 345 22 63 06 - 12 22 64 54 l.plaazier@pzh.nl
17 t/m 25		Hotel Kai www.hotel-kai.de Belbidi, Turkije	Mountainbiken en/of (oriëntaalse) danslessen en/of Turkse taal cursus in Turkije Knus familiehotel, met prive-strand op 400 m en zwembad bij hotel, eigen vervoer naar excursies + gids. Hotel Kai ligt tussen Antalya en Kemer in het dorp Belbidi, aan de voet van het Taurusgebergte. Met pijnboombossen, sinaasappelplantages, het Taurusgebergte en de helderblauwe zee. Dansreis (12 uur les) €450, Taalcursus (12 uur les) €450, Mountainbiken (5 dgn, waarvan 2 dagen bergen en 3 dagen kustlijn) €450, combi's mogelijk. Prijzen en programma onder voorbehoud.	Oriëntaals Centrum, Tuindorpstraat 26 te Hengelo, 0031-(0)6 23103160, info@orientaalscentrum.nl
19	12.00 - 15.30	Doetinchem	Workshop Trommelsolo met Rachid Alexander uit Curaçao. In de workshop staat het opbouwen en technieken van de trommelsolo centraal, met name lock, vibrerende bewegingen (shimmy's) en layering. €45,-	Aicha www.aichadancer.nl info@aichadancer.nl 06-10729295
25, 26	12.00 - 17.00	Al Nour, Blekerstraat 17, Groningen	Workshop sha'abi met Marie al Fajr, Hattham Safia, Claudia Heinle €135,-	Mirjam van Huffelen www.egyptischedans.nl 050 - 527 21 12
30 t/m 13		Egypte	Kamelentocht door de Witte woestijn met als thema: ervaar de grootsheid van de woestijn, ervaar je eigen grootsheid.	www.egyptereizen-keyoflife.nl
november 2008				
1	13:00, 15:00	Utrecht	Workshops Kitiera (U.S.A.) 13.00 Techniek 1 15.00 Jazz-bellydance fusion (cymbals)	06 - 14 24 64 91 030 - 25 44 018 www.arya.nu
2	13:00, 15:00	Utrecht	Workshops Kitiera (U.S.A.) 13.00 Techniek 2 15.00 Modrom	06 - 14 24 64 91 030 - 25 44 018 www.arya.nu
2	11.00 - 14.00	Sport en Wellness Center Assen, Industrieweg 5 Assen tel: 0592-347125	Workshop Indonesian / Bellydance Fusion Bellindonesian dance O.l.v. Lien Siwalette 1e deel: Oosterse danstechniek,	Opgeven en betaling tot 1 week van te voren. Inschrijvingen alleen op binnenkost van betaling. Voor meer info en/ of

			menare combinaties, lenggang, patah pinggang, etc. 2e deel: werken aan een kleine choreografie waarin beide technieken worden verwerkt. €34,95	aanmeldingen liensiwalette@yahoo.com www.liensiwalette.com
2	10:00 - 17:00	Wijkcentrum "De Kooistee" Haring 2 Hellevoetsluis	Workshops Na'ima en Laetana Niveau vanaf half gevorderd 10.00 - 13.00 Na'ima Thema: Arabo-Andalusisch (klassieke dans) 14.00 tot 17.00 Laetana Thema: Khaleegy (haardans) Prijs €35,00 per workshop	senadance@planet.nl
3 – 7/9		Cairo, Egypte	Hassan Khalil at ISOC, the International Saray for Oriental Culture in Cairo. Dance and Culture in Egypt / Stages et découvertes 3 x 2 hrs Dance Technique 3 x 4 hrs Masterclass / Choreography 2/4 days for Sightseeing, cultural programs, relaxation	Nuriyya ISOC Trainings Coordinator and Staff Instructor isocincairo@hotmail.com International Center for Oriental Dance Art and Culture ICODAC asbl Brussels - Belgium 0032.2.372.98.36 0032.478.211.659 nuriyya@aol.com www.nuriyya.com www.hassan-khalil.org senadance@planet.nl
8		Sporthal De Eendragt Hellevoetsluis.	Optreden van Sena en de choreografiegroep in de grote theaterproductie 'Rieplee' Daar treden verstandelijk gehandicapten uit heel Nederland in een avondvullende show op als illusionist, cabaretier, muziekband en danser, samen met professionele groepen.	senadance@planet.nl
9	14:00 – 17:00	Art House, Woestijgerweg 139 te Amersfoort (vlakbij de HUBO).	Begin Cursus "Choreografie Oriëntaalse Buikdans" door Maaïke Prüst Data: 9 en 30 november, 21 december, 25 januari, 22 februari, 8 maart (6 lessen). Voor leerlingen die graag willen optreden en/of meer willen leren over hoe je zelf een dans kunt creëren. Het huiswerk wordt in de les door de docent en medeleerlingen van commentaar voorzien. Video-opnamen van de (proef)choreografie, die we bespreken in de les, zodat je kunt ontdekken wat de sterke en minder sterke punten in je dans zijn. Voor (enigszins) gevorderde leerlingen, overleg bij twijfel telefonisch. Voor wie dat willen een optreden op het Open Podium van Theatercafé Borra.	Opgave en info bij Maaïke 06 – 12523081 (14.00 – 22.00)
12 t/m 23		Egypte: Hurghada, Cairo	Dansreis met Ahlem. Hurghada: de eerste 6 dagen krijg je 3 x 3 uur les van Ahlem en les van een lokale docent. Na de lessen ben je vrij om uit te rusten te zonnen, zwemmen,	Ahlem (Laudie) 070-3614983 ahlem@buikdans.nl Voor meer over de activiteiten van Ahlem: www.buikdans.nl

			winkelen, Hurghada te verkennen. We verblijven 4 volle dagen in Cairo: gastles van een lokale docent, een avond dineren onder het genot van een professionele dansshow varend op een luxe cruiseboot en een wervelende show van de Tannoera dansers. Verder zijn de Piramides, Sfinx en het Egyptisch Museum een must voor iedereen die ze nog niet heeft bezocht! Last but not least: Khan El Khalili, een shopping paradijs voor oriëntaalse dansliefhebbers! €1050,- euro, onder voorbehoud definitieve reiskosten, inclusief vliegtickets, verblijf in middenklasse hotels, transfers, lessen en gastlessen, diner op de Nijl. Volg je geen lessen, dan krijg je €50 korting.	
15		De Oude Viltfabriek www.deoudeviltfabriek.nl	Workshop/vrijdansavond Tijdens de workshops zijn alleen vrouwen welkom, tijdens de vrijdansavonden mannen en vrouwen. De prijs voor het vrijdansen is €4,50	www.gunesh.nl 0618360485
15, 16	9:30 - 13:30 en 13:45 - 17:45	Amsterdam	Silvia Salamanca & Moria weekend Saturday 9:30 - 13:30 Silvia Salamanca - Zambra Mora, € 60,- Saturday - 13:45 - 17:45 BDSS Moria - Tribal Drum Solo, €75,- Sunday - 9:30 - 13:30 Silvia Salamanca - Unleash the 'Gitana' (Spanish Gypsy), € 60,- Sunday - 13:45 - 17:45 BDSS Moria - Tunisian Fusion, €75,- All the workshops together €230,-	www.halimadans.nl
21 - 23			Oriental Lounge Festival 2008	www.arevik.nl
23		Zuidplein Theater	"Nacht en Dag in Cairo" Entree: volwassenen € 13,50, kinderen € 8,50	senadance@planet.nl
30	10:00 - 17:00	Wijkcentrum "De Kooistee", Haring 2 Hellevoetsluis	Workshops Lisanne en Agnes met hun eigen choreografie. Niveau vanaf halfgevorderd. Dé gelegenheid om van deze vergevorderde en getalenteerde leerlingen van Sena een complete mini choreografie te leren. 10.00 - 13.00 uur Agnes 14.00 - 17.00 uur Lisanne Prijs € 22,50 per workshop en €40,00 bij twee workshops gelijktijdig geboekt.	senadance@planet.nl
December 2008				

7	11.00 - 14.00	Sport en Wellness Center Assen, Industrieweg 5 Assen tel: 0592-347125	Workshop Indonesian / Bellydance Fusion Bellindonesian dance O.l.v. Lien Siwalette 1e deel: Oosterse danstechniek, menare combinaties, lenggang, patah pinggang, etc. 2e deel: werken aan een kleine choreografie waarin beide technieken worden verwerkt. €34,95	Opgeven en betaling tot 1 week van te voren. Inschrijvingen alleen op binnenkomst van betaling. liensiwalette@yahoo.com www.liensiwalette.com
13		Hellevoetsluis	Kerstdisco	senadance@planet.nl
14	12:00 - 16:00	Wijkcentrum "De Kooistee", Haring 2 Hellevoetsluis	Workshop Sena Thema: Saidi. Niveau vanaf halfgevoerd Prijs €40,00	senadance@planet.nl
januari 2009				
17		De Oude Viltfabriek www.deoudeviltfabriek.nl	Workshop/vrijdansavond Tijdens de workshops zijn alleen vrouwen welkom, tijdens de vrijdansavonden mannen en vrouwen. De prijs voor het vrijdansen is €4,50	www.gunesh.nl 0618360485
17, 18	9:30 - 13:30 en 13:45 - 17:45		BDSS Sonia & Petite Jamila weekend Sonia - "Polynesian/Bellydance Fusion" Bellynesia" – Saturday, 9:30 - 13:30, €75,- Sonia - "Latin Fusion", Sunday - 9:30 - 13:30, €75,- Petite Jamilla - "Petite Jamilla Performance Set weekend" - Saturday & Sunday - 13:45 - 17:45, €150,- All the workshops together €275.	www.halimadans.nl
februari 2009				
16 – 22/ 23		Cairo, Egypte	Hassan Khalil at ISOC, the International Saray for Oriental Culture in Cairo. Dance and Culture in Egypt / Stages et découvertes 3 x 2 hrs Dance Technique 3 x 4 hrs Masterclass / Choreography 2/4 days for Sightseeing, cultural programs, relaxation	Nuriyya ISOC Trainings Coordinator and Staff Instructor isocincairo@hotmail.com International Center for Oriental Dance Art and Culture ICODAC asbl Brussels - Belgium 0032.2.372.98.36 0032.478.211.659 nuriyya@aol.com www.nuriyya.com www.hassan-khalil.org
maart 2009				
21		De Oude Viltfabriek www.deoudeviltfabriek.nl	Workshop/vrijdansavond Tijdens de workshops zijn alleen vrouwen welkom, tijdens de vrijdansavonden mannen en vrouwen. De prijs voor het vrijdansen is €4,50	www.gunesh.nl 0618360485
april 2009				
7 – 11/ 17		Cairo, Egypte	ISOC Spring Classes: Dance & Culture in Egypt Discover the origin of the Egyptian Oriental Dance Nuba, Saidi, Ghawazee, Cairo, opional	Nuriyya ISOC Trainings Coordinator and Staff Instructor isocincairo@hotmail.com International Center for

			<p>Alexandria April 1 - 7 April 7 -11, Nile Cruise Aswan - Luxor April 11 - 17 Cairo 3 x 2 hrs Dance Technique 3 x 4 hrs Masterclass / Choreography with Prof Dr Hassan Khalil Free days for sightseeing, cultural programs, relaxation, more dance classes. Choose your own combination, 7 days Cairo or 7 days Cairo & 4 days Nile cruise</p>	<p>Oriental Dance Art and Culture ICODAC asbl Brussels - Belgium 0032.2.372.98.36 0032.478.211.659 nuriyya@aol.com www.nuriyya.com www.hassan-khalil.org</p>
mei 2009				
7 – 15		Göreme, Turkije, Cappadocië	<p>Buikdansreis naar het sprookjesachtige gebied in midden Turkije: Cappadocië. Dit "wonder van de natuur" leent zich uitstekend voor het maken van wandelingen, bekijken van cultuur, struinen over plaatselijke marktjes en "uitgaan" in de plaatselijke cafeetjes. We verblijven in het dorp Göreme, in het centrum van dit prachtige gebied, in een authentiek Turks "grothotel". 's Morgens worden danslessen gegeven door Clara uit Brazilië. 's Middags diverse activiteiten, zoals wandelingen, dorpjes in de omgeving bekijken, hamam bezoek, derwish "dans"les, openluchtmuzeum, enz. 's Avonds o.a. een folklore voorstelling en een derwish-ceremonie. Deelname aan de verschillende activiteiten is vrij.</p>	<p>info@sheherazade-bazaar.nl www.sheherazade-bazaar.nl</p>
juni 2009				
14 - 21		Cairo, Egypte	<p>Cairo Nights - les nuits du Caire One week all around the Egyptian Oriental Dance: Festival, workshops, shows, shopping, night life, ...</p>	<p>Nuriyya ISOC Trainings Coordinator and Staff Instructor isocincairo@hotmail.com International Center for Oriental Dance Art and Culture ICODAC asbl Brussels - Belgium 0032.2.372.98.36 0032.478.211.659 nuriyya@aol.com www.nuriyya.com www.hassan-khalil.org</p>

De redactie heeft haar best gedaan om de aangeleverde informatie zo goed mogelijk in deze agenda te verwerken, maar is op geen enkele wijze aansprakelijk voor schade die is ontstaan door eventuele fouten. Een vermelding in de agenda houdt niet in dat de redactie het evenement aanbeveelt.